

Motion till riksdagen 2011/12:C404

av Jan Lindholm m.fl. (MP)

Skyddade älvsträckor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsekvenserna av lydelsen i 4 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att moderna miljökrav måste kunna ställas på vattenkraftsbolagen.

Om det tredje styckets skadliga inverkan

4 kap. miljöbalkens om ”särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet” innehåller bestämmelser om skydd för vissa utpekade värden samt utpekade områden. I 6 § fastslås följande:

Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte utföras i nationalälvarna Torneälven, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden samt i följande vattenområden med tillhörande käll- och biflöden.

De i första stycket uppräknade älvarna och biflödena är följande:

I Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen och Österdalälven uppströms Trängslet
I Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga
I Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön samt Gimån uppströms Holmsjön
I Indalsälven	Åreälven, Ammerån, Storån–Dammån samt Hårkan

Fel! Okänt namn på

I Ångermanälven	Lejarälven, Storån uppströms Klumpvattnet, Långselån–Rörströmsälven, Saxån, Ransarån uppströms Ransarn samt Vojmån uppströms Vojmsjön
Vapstälven	Moälven, Lögdeälven, Öreälven
I Umeälven	Tärnaån, Girjesån och Juktån uppströms Fjosoken och Sävarån
I Skellefteälven	källflödena uppströms Sädvajaure respektive Riebnes samt Malån, Byskeälven, Åbyälven
I Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure, Lilla Luleälven uppströms Skalka och Tjaktjajaure samt Pärlälven, Råneälven, Emån, Bräkneån, Mörrumsån och Fylleån
I Enningdalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge.

Stycke två i samma paragraf klargör att *”Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål får inte heller utföras i följande älvsträckor”*:

Därefter följer på samma sätt som i stycke ett en uppräkningslista av de älvar och älvsträckor som omfattas av regeln:

I Klarälven	sträckan mellan Höljes och Edebäck
I Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen samt Dalälven nedströms Näs bruk
I Ljusnan	sträckan mellan Hede och Svegsjön samt sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna
I Ljungan	sträckan mellan Havern och Holmsjön samt sträckan nedströms Viforsen
I Indalsälven	Långan nedströms Landösjön
I Ångermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön
I Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta

Miljöbalken är med andra ord mycket tydlig med att det inte får företas någon reglering, någon överföring av vatten och inte något byggande av vattenkraftverk i de utpekade älvsträckorna som räknas upp i paragrafens första två stycken. I praktiken så efterlevs emellertid inte detta sedan elcertifikaten för vattenkraft infördes. Att man kan kringgå lagens tydliga intention att skydda och bevara fritt strömmande vatten och de ekosystem de uppräknade älvsträckorna representerar beror på paragrafens tredje och sista stycke som lyder som följer: *”Första och andra stycket gäller inte vattenverksamhet som förorsakar endast obetydlig miljöpåverkan.”*

Denna till synes harmlösa formulering innebär att kraftbolagen med påståendet att en ny exploatering endast innebär en obetydlig påverkan kan starta

Fel! Okänt namn på

processer i alla dessa älvsträckor där de ser en möjlighet att göra stora vinster. Vid dessa processer hävdar vattenkraftsbolagen ibland lagar som är över hundra år gamla och lägger fram dokument som kan vara många hundra år gamla. På alla sätt försöker man hävda att den moderna lagstiftningen inte gäller dem. Det är orimligt att våra domstolar ska ägna så mycket tid åt dessa processer, och därför bör det tredje stycket snarast utgå ur paragraf 6 § miljöbalken. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin uppfattning.

Moderna miljökrav måste gälla alla

I Dalälven bryter kraftbolagen mot vår moderna lagstiftning och länsstyrelsen klarar inte av att ta upp kampen om den miljö riksdagen beslutat att värna. I Jämtland sker samma sak. På många håll i landet tar kraftbolagen för sig utan hänsyn till gällande lag. Samhället har inte resurser nog att bemöta deras framfart och skadorna är redan skedda när väl domstolarna har hunnit fram. Så kan vi inte ha det.

De övergångsbestämmelser och gamla undantag som hävdas i domstolarna kostar samhället stora summor att behandla och i stort sett är det frågor som inte borde behöva tas till rättslig prövning. EU håller ögonen på Sverige och anser att vi ska följa de lagar som gäller i vårt land. Undantagen är obegripliga när man ser hur de praktiseras. Riksdagen måste få möjlighet att snarast besluta att omprövning av vattendomar ska ske enligt miljöbalken och inte enligt några gamla privilegiebrev eller annan äldre lagstiftning. Detta måste riksdagen ge regeringen till känna som sin uppfattning.

Stockholm den 4 oktober 2011

Jan Lindholm (MP)

Agneta Luttröpp (MP)

Kew Nordqvist (MP)